

Genesis 32,23-33

A té noci vstal, vzal obě své ženy i obě své služky a jedenáct svých synů a přebrodil se přes Jabok. Vzal je a převedl je přes potok se vším, co měl. Pak zůstal Jákob sám.

A tu s ním kdosi zápolil, dokud nevzešla jitřenka. Když viděl, že Jákoba nepřemůže, poranil mu při zápolení kyčelní kloub, takže se mu vykloubil.

Neznámý řekl: "Pust' mě, vzešla jitřenka." Jákob však odvětil: "Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš." Otázal se: "Jak se jmenuješ?" Odpověděl: "Jákob." Tu řekl: "Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh), neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstál." A Jákob ho žádal: "Pověz mi přece své jméno!" Ale on odvětil: "Proč se ptáš na mé jméno?" A požehnal mu tam.

I pojmenoval Jákob to místo Peniel (to je Tvář Boží), neboť řekl: "Viděl jsem Boha tváří v tvář a byl mi zachován život." Slunce mu vzešlo, když minul Penúel, ale v kyčli byl chromý. Synové Izraelovi nejedí až podnes šlachy při kyčelním kloubu, protože Bůh poranil Jákobovi šlachy kyčelního kloubu.

Tato noc nebude krátká, tuší Jákob na prahu zaslíbené země. Přitom by vlastně měl už jen čekat, jak bude sklízet ovoce - ovoce své usilovné modlitby a ovoce své vynalézavosti. Copak se to takhle neříká? Modli se a pracuj. A Jákob se modlil. Sevřen úzkostí z toho, že jeho bratr Ezau chystá pomstu za dávný podraz, prosil Boha o záchranu. Vytrhni mne Bože z nepřátelství, osvoboď mne od mého strachu. Copak jsi neslíbil, že se vrátím zpátky? Takhle se Jákob modlil a pak usilovně pracoval. Vstříc svému bratru Ezauovi poslal dlouhou řadu darů na usmířenou, aby oblomil jeho pomstychtivost. Člověče přičiň se, a Pánbůh ti pomůže. Takhle se to říká. To přináší výsledky. Jákob se přičinil, seč mohl. Modlil se a pracoval. A přece se necítí na to, aby jen s vírou a klidnou myslí očekávat výsledky své modlitby a výsledky své práce. Daleko spíš jako by mu v srdci rostlo ono temné tušení: Tato noc nebude krátká...

Bude před ní Jákob utíkat? Bude se tu temnotu snažit nějak obelstít? Nebo se za někoho schová jako kdysi za máminy sukně, když si nechal podvodně požehnat?

Tato noc nebude krátká..., tuší Jákob - ale ještě víc tuší, **tomu se musím postavit sám**. Protože my už nemáme před sebou maminku mazánku jako na začátku - ani vyděšeného kluka, který se musel vydat ze dne na den do vyhnanství - ani zamilovaného mladíka, který si odmakal 2 krát 7 roků pro milovanou Ráchel. Tohle všechno Jákoba postupně proměnilo. Navrstvily se v něm nejen roky, ale i zkušenosti ze setkání a konfliktů. A především, naučil se stavět se sám za sebe - před Boha. Před toho Boha, který je s ním. Díky němu teď ví: Jestli teď ještě zbývá něco udělat - musím to udělat sám. Teď se nemůžu za nikoho schovat. A tak převezde přes brod říčky Jabok své ženy, děti i majetky, a pak na tom břehu - ještě před vstupem do zaslíbené země - zůstane sám. Nezaštítěn společenským postavením, nechráněn ochrankou. Neobklopen rodinným klanem, ani majetkem, ani církevními či jinými tradicemi. Zůstal sám.

A tu z té noci kdosi vystoupil - a pustil se s Jákobem do zápasu. Do vyčerpávající bitky tělo na tělo. Jákob tuší, tato noc nebude krátká. A přesto neuteče - nevzdá se - a přijímá rány. A i když s ním ten neznámý občas zřejmě pěkně švihne, nebo ho zasáhne tak, že to má trvalé následky, přece se ho Jákob nepustí. Drží se ho po celou tu noc.

S kým to Jákob zápasil? To zůstává skryto v té tmě. Sice se o tom píšou disertace, povídky i básně, ale ponechejme teď tvář Jákobova protivníka v nočním šeru. Každopádně nám to prapodivné noční pokračování Jákobova příběhu chce důrazně vštípit: Boha Abrahamova, Izákova - a Jákobova potkáváte ještě jinak, než podle těch zaběhaných moudrostí jako je "člověče přičiň se a pánbůh ti pomůže" nebo "modli se a pracuj".

Vlastně už podruhé se potkal Jákob s tou zvláštní Boží jinakostí. S tou nevypočitatelností. Když opouštěl své ztracené dědictví a hnán zlobou svého bratra vydával se na (vlastně zaslouženou) pouť marnotratného syna, tehdy se mu ukázali andělé a uslyšel Boží "Neboj se. Ač jsi s tím neuměl a nemohl počítat, já budu s tebou." A nyní, když si Jákob - a my jako posluchači jeho příběhu spolu s ním - můžeme říct "teď už si přece, po všech těch strážnících, a upřímné modlitbě a dřině, zasloužím od Pánaboha trochu vlídného zacházení" - teď se mu najednou Bůh stal protivníkem. Mlátí s ním o zem, uštěďuje mu rány s trvalými následky a málem to vypadá, jak kdyby ho chtěl obrátit na útěk.

Proč a nač? Možná proto, abychom si ho nikdy předčasně nehleděli zařadit do svého náboženského šuplíku. Abych připustili, že je daleko víc, než naše vlastní moudrosti, pořekadla - a taky dogmatiky a katechismy a oblíbené veršičky a sloky písní. Abychom připustili, že je - svatý. Že je jiný - a někdy hrozivě jiný - ale v žádném případě vzdálený. Nebyl Jákobovi vzdálený, když se mu Jákob ztrácel. A není mu vzdálený ani teď, jak Jákob pociťuje z těch boulí a modřin a ran.

A Jákob se ho drží. Drží se ho - i když se zdá, že se mu Bůh stal protivníkem, že se ho snaží setřást, odkopnout, odrazit od sebe. Drží se ho - navzdor tomu, že už mu možná v hlavě zní jenom ono "tato noc nebude krátká".

Drží se ho, protože v nejhlubších hlubinách své víry ví: Nikde jinde nedostanu požehnutí. U nikoho jiného nepotkám tu zvláštní moc, ten drsný pramen víry a naděje - a zvláštní síly. Pramen síly, která ti umožní bojovat s černočerným osudem - i se samotným Bohem. Moc předivnou, s níž se můžeš vydat i do noci, která nebude krátká. Do noci smutků, proher, bolestí, zápasů, na které jsi jednou ještě moc mladý a jindy zase už moc starý.

"PUST' se MNE už konečně - začíná svítat - noc končí!" křičí ten bezejmenný Jákobův protivník. "Nepustím," chrčí Jákob. "Budu se tě držet, dokud mi nepožehnáš."

Ale požehnutí už Jákob přece získal, ne? - podrazem, slizce, úskočně, mazaně...

Že by tomu požehnutí něco chybělo? Cítí se snad Jákob jak s trezorem, plným milionů, k němuž mu chybí ten správný

kód?

Ale bezejmenný protivník nemluví o požehnání, nýbrž o jeho nositeli: Jaké je TVÉ JMÉNO? Co jsi zač ty sám? Co se v tobě skrývá, ty kulhavý poutníku? Oč ti jde? Jakými prostředky jsi zvyklý dosahovat svých cílů? Jakou hraješ roli v tomhle příběhu? Jaké je tvé jméno?

A po nekonečně dlouhé pauze, protože během těch pár vteřin, co se Jákob nadechoval k odpovědi, mu nejspíš proletěl hlavou celý život, se ozve tichá odpověď: Mé jméno je... Jákob. Mazaný, lstivý, úskočný. Právem to tak bratr kdysi křičel. Na počátku mého zápasu o požehnání byl úskok. Nešťítíl jsem se křiváctví. Nic slizkého mi není cizí. Mé jméno je... Jákob.

Snad slyšíme, že to není ledabyle podaná vizitka - ale vyznání vin. Ztišení a vyznání před svatým Bohem. V té temné noci Jákob odhaluje špínu své duše. Pravým jménem nazývá křiváckou mazanost svých životních kroků.

A od toho Boha, kterého se nechce pustit, od něž přijímá rány - a jemuž vyznává své viny - od Boha, který je s ním a vede ho k zápasu opravdovému - od tohoto Boha vzápětí slyší: Tvé jméno už nebude více znít Jákob. Tvá vina je sňata, tvé vychytralé křiváctví je odpuštěno. Už nejsi Jákob. Tvé jméno bude - Izrael. Tedy "Zápasí Bůh". Já, Bůh, který zápasí o člověka, si na tobě cením právě tvého zápasu. Tvé odhodlanosti, vytrvalosti, s níž jsi nejen této noci přijímal rány. Odteď se jmenuješ Izrael. Tohle předej svým dětem a jejich vnukům, až se tě budou ptát, co je to víra, proč tu na světě jsme a jak se věří tomu divnému Bohu, Bohu Jákobovu. A také, nač je vlastně požehnání. Tohle jméno, Izrael, v sobě na tyhle otázky skrývá odpověď.

Neměl by se teď Jákob zeptat na jméno toho neznámého? Takhle to přece obvykle chodí v bájích a mýtech i rozhodujících životních zkušenostech: Když jsou "ti nahoře" naměkko, zejména ti nahoře na nebi, není to ta nejlepší příležitost vyzvědět správnou šifru, kód, kterým si pak už přístup k nebeským tajemstvím, k moci - ochraně - a požehnání - odemkneš sám?

Ale právě tohle se Jákob nedozví a dozvědět nemá. „K čemu by ti to bylo?“ slyší. Kam by tě to zavedlo? Ještě bys s tím jménem kupčil - a nakonec bys skončil jako pyšný sebejistý majitel nebeských tajemství nebo aspoň jako veledůležitý kostelník z Božího Království... A to byste pak přestali zápasit o věrnost - o naději - o pořádnou víru - a v lepším případě by z vás byla protivná kasta majitelů pravdy. Ale požehnání, Izraeli, to dostaneš - bez toho neodejdeš. A požehnal mu tam.

T-tak t-taková je t-tvoje tvář, koktá Jákob. Tak zvláštní, tak jiná, tak nečekaná. Jako když noc, která správně vůbec neměla být krátká, najednou zkrátí nečekaný východ slunce. Koktá jak pastýři, když uprostřed betlémské noci uzřeli zář nebeskou. Jak ženy, které na úsvitu třetího dne - dne, který měl být správně pohřební - uslyšely "není zde, byl vzkříšen".

31 "..."

Slunce mu vzešlo, když minul Pení-el - když se vydal dál s Boží tváří v zádech. Takhle je to s požehnáním: Vydáváš se dál - s Boží tváří. Se září Boží tváře v zádech. A proto ti ta

divná dobrá moc vzchází jako hřejivé Boží světlo i do temnot. I do temnot dlouhých se podzemních stínů - i do temnot depresivních samot a nálad - i do temnot temných myšlenek. Ale právě tak vzchází jako světlo i do temnot opakovaných zápasů s lidským křiváctvím, ať už se s ním potkávaš u držitelů moci, u včerejších bližních anebo ve vlastním srdci.

Vždyť nejvlastnější jméno Boha, s nímž Jákob zápasil a který zápasil o Jákoba, je právě ono zaslíbení "já budu s tebou". Tuhle zář, tu už žádná temnota nepohltní. Po všecky dny. Až do skonání tohoto věku. Amen.

**Gn 32,23-33 Sal 18.11.18
158,1**

In: Skládám naději v Hospodina, čekám na jeho slovo. Má duše vyhlíží Panovníka víc, než strážní jitro, když drží stráž k jitru. Čekej, Izraeli na Hospodina. U Hospodina je milosrdenství, hojně je u něho vykoupění. AMEN (Ž 130,5-7)

Píseň 495

Modlitba

Hospodine, Bože Izraele, Otče Jka, tobě patří - naše očekávání, naše důvěra. Vždyť takhle nás u sebe chceš mít - jako lidi, kteří to nejdůležitější čekají od tebe. Vyznáváme, že ti takhle věřit neumíme. Zdá se nám to zbytečné, neúčinné, nepraktické a staromódní - vytrvale se k tobě upínat jako zdroji spásy.

Naději, posilu, i důvody našeho každodenního snažení jsme si zvykli hledat jinde. Přesto potřebujeme, abys nás zasáhl - povzbudil k zápasům víry - abys nás vyprovokoval povstat z naší pohodlnosti, odevzdanosti, nezdravé smířenosti s životem i tímhle světem. Prosíme o tvého Ducha - který vlije nový život do unavených srdcí, doznívajících písní - i neochotných rukou. Buď s námi - tak jako jsi byl se všemi, kdo tě očekávali povzbuzení svědectví Izraele a Jka. Amen.

1. čtení 2. Kor 4,2-10

Píseň 232

kázání

Píseň 209

Ohlášení

Přímluvy

Poslání 1Tm 6,12

Požehnání

Ať Hospodin ti žehná a chrání tě. Ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen.

Píseň 72,7